

יוסף חסדי ורחל

1606

נערך ויוצא לאור ע"י "חסדי יוסף ורחל" (בהשתתפות כולל "חוני המעל")
 העלון לע"ג אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סוסיס וז"ל שנלב"ע ביום יז' סיון התשנ"ב
 ואימי מורתי רחל בת איזה סוסיס ע"ה שנלב"ע ביום כז' מרחשון התשע"ז

"הקדושה וארץ ישראל"

אין לך פרשה מפרשיות התורה החל מכבראשית ועד לסיומה של התורה וזאת הברכה שאין בה מריחה, גופה וענינה של ארץ ישראל. בפרשתנו בא לידי ביטוי הקשר החי בין עם ישראל לארצו כנאמר: "ושמרתם את כל חקתי ואת כל משפטי ועשיתם אתם, ולא תקיא אתכם הארץ אשר אני מביא אתכם שמה לשבת בה", וכן, "ואמר לכם, אתם תורישו את אדמתכם ואני אתננה לכם לרשת אותה, ארץ זבת חלב ודבש, אני ה' אלקיכם אשר הבדלתי אתכם מן העמים".

שני פסוקים אלה מעוררים מספר תמיהות:

א. המסר בפסוק הראשון הקושר בין אחיזתנו בארץ לדבקותנו ושמירתנו את התורה והאמונה, מוזכר כבר בפרשת אחרי מות "ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אותה, כאשר קאה את הגוי לפניכם", אם כן, לשם מה כופלת התורה רעיון זה?

ב. הפסוק השני מרגיש את הבטחת הקב"ה לישראל לרשת את אדמתם וכופל את לשונו ומוסיף: "ואני אתננה לכם לרשת אותה" לאחר שכבר אמר "ואתם תירשו את אדמתם".

ומדוע סמך את שבה הארץ "ארץ זבת חלב ודבש" לזכרון הירושנה? עונה על כך האור החיים הקדוש: בקבוצת הפסוקים בפרשת אמור מוסרת התורה את הרעיון הבסיסי שעל כל אחד מישראל מוטלת החובה לשמור את המצוות וכך נוכל להשרד בארץ. ובפרשת קדושים מוסיפה התורה קומה נוספת ומדגישה את ערכותם של ישראל זה לזה בכך שעל כל אחד לדאוג מלבד שמירתו הוא את המצוות אף לשמירתם של אחרים. הא למדת שאם לא יהיו נשמרים המצוות תקיא הארץ גם את השומרים על שלא מיחו באלו שלא שמרו.

ובאשר לתמיהות על הפסוק השני, פסוק זה בא לומר: ארץ ישראל נהנת בשתי מערכות. מערכה ראשונה עצם מותן הירושנה. הנתינה השניה באה לתת ביטוי לקשר החי שבין ארץ ישראל לעם ישראל בכך שהארץ תתן פירותיה בעין יפה רק כאשר יושביה עליה ובזמן גלותם תשובות ותשאר בשממונה ותשמור אמונים עד לשובם מחדש לארצם כאשר השומרת אמונים לבעלה.

רעיון גדול זה מביע כבר הרמב"ן בפרשתנו על הפסוק "ושממו עליה יושביה". כאן פוגשים את הארץ כאורגניזם חי המגיב למצבים משתנים בתוכו.

מחד כאשר ישראל יורדים ממעלתם הרוחנית "מפני הטאנו גלינו מארצנו" – "ולא תקיא הארץ אתכם". בדיוק כפי שגוף חי מגיב בדחיה ופליטת גוף זר או מקולקל החודר לתוכו. מאידך בשמירה קנאית על זכותם הבלעדית של ישראל לשבוע לאדמתם, ופלא זה ראוינו בעינינו אנו ובני הדור שקדם לנו.

ארץ ישראל נענתה לבניה לבניה כחמה, עצמתה ופריחתה. רק בשבוע ה' את ישיבת ציון כאשר שבו בנינו לגבולם – כדברי הגמרא "כשארץ ישראל נתנת פירותיה בעין יפה אין לך קץ מגולה מזה".

מתפללים

כג' לעומר
 אבות ג'

שבת ח' אייר ה-תשפ"ו
 פרשה: אחרי-קדשים
 הפטרה: ויהי דבר ה'

הדלקת נרות - 18:56
 צאת השבת - 19:50
 ר"ת: 20:40

הדלקת נרות בשבת הבאה 19:02

אמר	אחרי-קדשים
4:25	4:33
4:32	4:40
5:56	6:03
12:40	12:41
13:14	13:15
19:24	19:19

הנהגות מרן

הנהגות מרן

"הנהגת הבוקר"

אברך חשוב שהיה משמש בקודש אמר, נוהג היה להגיע בכל בוקר אל ביתו ומסדר את החדר, כל ספר במקומו, בוקר אחד כאשר הגיע בשעה: 6:30, הוא מוצא את רבנו רכון על ספריו ועובר בין ספרי הפוסקים הפורסים לפניו, כשהוא לבוש בבגדיו כרגיל, לפתע ראה רבנו את האברך והוא פנה אליו מדוע הקדמת היום הרי עוד לא עלה השחר! אמר האברך כבוד הרב כבר 6:30 כבוד לא ישן הלילה? ענה הרב בפשטות רבה, "אוי שכחתי לישון, מה אעשה" רבנו זוכה לקיים תדיר את הפסוק: "אל תאבה שינה פן תורש פקח עיניך שבע לחם" לשבוע מטוב לחמה של תורה.

העלון לרפואת
 מנשה בר דוד וברוריה
 מרת אחוה יצנה בת רחל
 ולע"ג תמי' שלום בר עמחה ז"ל
 ממותי מרים בת רחל ע"ה
 הרוצה להקדיש את העלון או חלקו
 בטל... 052-5079555

בגדאד. ליל מוצאי שבת. הכוכבים מנצנצים ברקיע, ובבתי הכנסת עורכים הבדלה על הכוס. בביתו של הגאון הקדוש חכם ראובן נאוי נדברים ביניהם בני הבית, כדת מה לעשות.

חכם ראובן. מאריותיה של ישיבת 'בית זילכה' ומי שעלה לישב על כסאו של הגאון חכם משה חיים. זקנו של מרן רבינו יוסף חיים, חס על זמנו ועל שעותיו, ובאהבתו לתורה שלא ידעה גבולות – מיעט להשתתף גם בשמחות ובאירועים שונים.

"באהבתה תשגה תמיד", היה חוזר וממלמל בעיניים מצועפות, כשאצבעותיו אוחזות בגמרא הגדולה ברטט של אהבה.

אהבתו של חכם ראובן לתורה הייתה כה תמימה ושלמה, עד שגם בני משפחתו קיבלו עליהם את דין היעדרותו משמחותיהם בהבנה ספוגה בהערצה.

גם באותו ליל מוצאי שבת שעליו נסוב סיפורנו ניכרה אהבתו העזה של חכם ראובן ללימודו ולסדר יומו.

בימים ההם נהגו רבים מיהודי בגדאד לערוך את שמחות הנישואין לילדיהם במוצאי שבת דווקא. לאחר ההבדלה על הכוס, היו מתאספים הקרובים והמכרים בבית המשפחה, במשך שעות ארוכות היו שמחים עם החתן והכלה ביום שמחת ליבם, כאשר מיטב המאכלים מוגשים לפניהם, ונגנים מיטיבי נגן מנעימים באוזניהם.

בהיותו קרוב משפחה מצידו של החתן הזומן גם חכם ראובן נאוי להשתתף בשמחת הנישואין, אולם הייתה זו הזמנת כבוד גרידא. ברי היה למזמינים, כי חכם ראובן יבקש את רשותם, במחילה, להיעדר מן השמחה, לטובת סדר לימודו הקבוע.

הגיע ובה מוצאי שבת, ובני הבית ידעו כי לא יוכלו להשאיר את חכם ראובן כך, לבדו. עקב חולשתו הוא זקוק למי שישמשנו וייענה לקריאתו.

ברם, בהיותם קרוביו של החתן, התכוונו בני הבית לילך כולם אל החתונה? ובכן, מה יעשו?

חשבו ומצאו עצה. בבית הסמוך לביתם התגורר יחזקאל, בחור צעיר, תם וישר. מן הסתם ייענה ברצון לבקשתם, לעשות את הלילה במחיצתו של הגאון הגדול, חכם ראובן נאוי.

ואכן, כפי שחשבו, יחזקאל נעתר ברצון לבקשתם. לשהות לצידו של חכם ראובן נאוי, עד שובם מבית המשתה. בשעה שלאחר חצות.

העלון לרפואת והצלחת אליעזר אלקיים וכל משפחתו ישלם ה' פעולם אמון

הודעות מרכז "תורה לילדים" פתוח בימים: א – ה פלא... 052-5079555

שיעורי לווין

לע"ג מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
 כל מוצאי שבת אפשר לצפות בשיעורי הרש"ע ר' יצחק יוסף שליט"א בלוויין על מסך גדול
 בבית הכנסת אשר ב"שבט סופר"

מנויים: לקבלת העלון חינם במייל מידי שבוע שלח את המייל שלך למייל: SVISSA8@GMAIL.COM

חובת הדין

דיני שהייה בצליה ובאפיה ובקלי הבישול
ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

דיני שהייה באפיית פת ועוגות בתנור

כ. אסרו חכמים להניח בצק בתנור סמוך לכניסת השבת על מנת לאפותו בתנור ולעשות ממנו פת או עוגות, באופן שתימשך האפיה אחר שקיעת החמה, כל שסמוך לשקיעת החמה עדיין לא התחיל הבצק להאפות, או שעדיין לא נאפה כראוי, מפני שיש לחוש שמא יחתה בנחלים כדי למהר את אפייתו.

ומכל מקום לא אסרו חכמים אלא כשמניח בתנור סמוך לכניסת השבת בצק שעדיין לא קרמו פניו מחמת האפיה, אבל אם קרמו פניו סמוך לכניסת השבת, דהיינו שמחמת חום התנור התחילה הפת להאפות עד שעלה קרום על פני הפת מבחוץ, יש להקל.

ואמנם לעיל (ריש סימן רנג) נתבאר, שרבותינו הראשונים נחלקו בדין תבשיל שנתבשל מבעוד יום כמאכל בן דרוסאי, אם מותר להשהותו סמוך לכניסת השבת על גבי כירה שאינה גרופה וקטומה, אולם אף המחמירים שם לא פסקו בן אלא לענין תבשיל, אבל לענין אפיית בצק בתנור מודים שיש להקל כל שנאפה מבעוד יום כשיעור שקרמו פניו, מפני שאחר שיעור זה אין לחוש יותר לשמא יחתה בנחלים, שהרי הוא כבר ראוי לאכילה מדוחק, ואם יבוא לחתות הנחלים יחרוך וישרוף את הפת.

ולהלן (סעיף כב) יבואר דין אפיה סמוך לכניסת השבת בתנורים שבזמנינו.

ולדעת רבים מרבתינו הפוסקים, שיעור קרימת פנים בפת שוה לשיעור בישול כמאכל בן דרוסאי שנאמר לגבי תבשיל, שהוא חצי בישולו.

כא. בדין האמור לעיל בסעיף הקודם, שאין להשהות בצק בתנור אלא אם כן קרמו פניו קודם השבת, נחלקו רבותינו הראשונים אם צריך שיקרמו פניו משני הצדדים דהיינו גם הצד שהבצק דבוק לתנור וגם הצד השני שמול פני האש, או די בכך שיקרמו פניו מצד אחד איזה שקרם תחלה.

ורבותינו האחרונים נחלקו בדעת מרן השלחן ערוך בדין זה, ויש אומרים שלדעת השלחן ערוך די בכך שיקרמו פניו מצד אחד איזה מהם שיקרום תחלה. ויש אומרים שלדעת השלחן ערוך צריך שיקרמו פני הבצק משני הצדדים דהיינו גם הצד שהבצק דבוק לתנור וגם הצד השני שמול פני האש.

תחדרו מבעד לקשיי המצוה, ותגלו את האור והקדושה המקננים בה. כשנתבונן בדבר נראה, שאין זה רק ההבדל בין צדיק לרשע, אלא בין אדם חושב לאדם רדוד. בין אדם בוגר, משכיל, לבין בער ובור. ילד רוצה סיפוק מייד, נוהה אחר הנוצץ, אוהב דברים מתוקים. והפתגם אומר, שבכל אדם מבוגר מקנן ילד קטן...

הפירסומת השוטפת את חוצותינו, המנקרת עין בשלטי דרכים ועמודי עיתונים, פורטת על נימי אותו ילד חבוי. פירסומת רעשנית, צבעונית, מושכת, וזעקת. פירסומת המכוונת אל הפימיטביות שבאדם: "אתה חייב" מעדן פלוני. חייב, למי? "כל העיר" אוכלת מעדן פלוני. זהו שקר גם, אבל גם אם זה נכון, אז מה? אבל כל זה מכוון למטרה אחת, לא לחשוב, לא לשקול. לא להרהר: האם אותו מצרך נחוץ לי, האם הוא טוב, האם אינו יקר, אינו מיותר. האם הוא בריא, מועיל, שווה? אבל לא, אל תחשוב, תפעל לפי דחף, הושט ירך וקטוף.

הביטוי הבלוט ל"תרבות הראווה" הזו, השמה דגש על העטיפה, ולא על המוצר עצמו. על החיצוניות במקום על התוכן, היא מערכת הבחירות. נתבונן ונראה, שמשווקים כאן מפלגות כפי משווקים אבקת כביסה או בושם. בהרבה צבע, בסיסמאות, גיינגלים, קלישאות. האם זה רציני? עורכים לאוכלוסיה שלמה שטימה מוח, מכל הכיוונים חושבים אותנו לשוטים, פרימיטיביים. לילדים, שבחרים בסוכריה בגלל הצבע. על כף המאזניים עומד עתיד של עם שלם, חינוך בנינו, שמירת ייחודנו, הקשר בין דורות. איכות חיים כלכלית ורוחנית, הסרת קיפוח בן שני דורות, השבת עטרה ליושנה, או לא ניתן שישטפו את מוחינו בגיינגלים, לא ניתן שימכרו אותנו. לא נלך שולל אחר תחפושות ומסכות נוצצות.

"אלוהי מסכה לא תעשו לכם..."

מהו ההבדל שבין צדיק לרשע? שאלה מזוהה, נכון? הכל יודעים, הצדיק מקיים מצוות, והרשע עובר עבירות. אכן כך הוא, אבל זוהי כבר התוצאה. השאלה היא, מדוע הצדיק מקיים מצוות והרשע לא. מדוע הרשע עובר עבירות והצדיק נמנע מהן. יש איזה שהוא הבדל באופי, בגישה, בתפיסת העולם, שגורם לזה להתדרדר ולשני להתעלות. מהו הבדל זה?

לכאורה, גם זו אינה קושיה. חז"ל גילו לנו, שהצדיק - יצר הטוב שלט בו, והרשע נגרר אחר יצרו הרע. אבל נתבונן ונשאל: מדוע? מדוע זה שומע ליצרו הטוב והאחר ליצרו הרע? והרי בשניהם פועלים ופועמים שני היצרים.

התשובה היא פשוטה, ועם זאת נוקבת: הכל מודים, שהעבירה היא קורצת, מושכת. מפתה, מבטיחה סיפוק מייד. והכל יודעים, שלאחר הסיפוק הריגעי תבוא החרטה והתהייה, ומצפה העונש והגמול. אז הרשע הולך אחר המעטה המבריק, הציפוי השיטחי, ואילו הצדיק מתבונן פנימה במבט מעמיק, שם את הדגש על ההשחטה והתוצאה, ונרתע.

הוא הדין במצוות. במבט שטחי, מבט של הרגע, קשה לשלוט על הלשון ולהמנע מרכילות עסיסית. קשה להתנתק מהבית וללכת לשמוע שיעורי תורה, קשה להוציא כסף מן הכיס למטרת צדקה. אך בהתבוננות מעמיקה הרי זהו האור, הזוהר, כאן הקדושה והזוהר, וזוהי מטרת האדם וייעודו בעולם.

אז הרשע שם את הדגש על הקושי החיצוני, ונרתע מהעשייה, נסוג מהמצוה. והצדיק חושף את הפנימיות, ודבק בה, ומתעלה. זהו שאמרה התורה: "אלוהי מסכה לא תעשה לך". מסכה היא מעטה חיצוני, תחפושת, המסתירה מציאות שונה, פנימיות אחרת. אמרה התורה: אל תלכו שולל אחרי החיצוניות, אל תתפתו אחר התחפושת, תחדרו בעדה, ותגלו מה מסתתר מאחריה, תקרעו את מעטה הכזב של העבירה, ותגלו את הריקבון שמאחריה, רבי ברכיה בשם רב אבהו: אילו אמר ואבדיל עמים מכם לא היתה תקומה לאומות העולם. אבל הקב"ה אמר "ואבדיל אתכם", כזה שבורר היפה מתוך הרע וחזור ובורר, אבל כשהוא בורר את הרע מתוך היפה שוב אינו בורר. אמר רבי לוי: כל מעשיהם של ישראל מובדלים מאומות העולם, בחרישתם, בזריעתם, בקצירתם ובעמורם, בדישתם ובגרניהם, ביקביהם, במניינם ובחשבונם. בחרישתם - "לא תחרוש בשר חמור" - בזריעתם - "לא תורע כרמך כלאים" - בקצירתם - "ולקט קצירך לא תלקט". בעמורם - "וישכחת עומר בשרה". בדישתם - "לא תחסום שור בדישו". בגרניהם וביקביהם - "הענק תעניק לו מצאנך ומגרנך ומיקבך". במניינם ובחשבונם - שאומות העולם מונין לחמה וישראל ללבנה, שנאמר "החודש הזה לכם".

חובת הדין

"ואבדיל אתכם מן העמים"

רבי ברכיה בשם רב אבהו: אילו אמר ואבדיל עמים מכם לא היתה תקומה לאומות העולם. אבל הקב"ה אמר "ואבדיל אתכם", כזה שבורר היפה מתוך הרע וחזור ובורר, אבל כשהוא בורר את הרע מתוך היפה שוב אינו בורר. אמר רבי לוי: כל מעשיהם של ישראל מובדלים מאומות העולם, בחרישתם, בזריעתם, בקצירתם ובעמורם, בדישתם ובגרניהם, ביקביהם, במניינם ובחשבונם. בחרישתם - "לא תחרוש בשר חמור" - בזריעתם - "לא תורע כרמך כלאים" - בקצירתם - "ולקט קצירך לא תלקט". בעמורם - "וישכחת עומר בשרה". בדישתם - "לא תחסום שור בדישו". בגרניהם וביקביהם - "הענק תעניק לו מצאנך ומגרנך ומיקבך". במניינם ובחשבונם - שאומות העולם מונין לחמה וישראל ללבנה, שנאמר "החודש הזה לכם".